

DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER VE PSİKOLOJİK SERMAYE: HEMŞİRELER ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

Doç. Dr. Metin Kaplan

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, mkaplan@nevsehir.edu.tr

Öğr. Gör. Hatice Uçak

Kapadokya Üniversitesi, hatice.ucak@kapadokya.edu.tr

GİRİŞ

Diğer sektörlerde olduğu gibi, sağlık işletmeleri arasında da her geçen gün rekabetin şiddeti artmaktadır. Böyle bir ortamda, psikolojik sermayesi yüksek insan kaynaklarına sahip olmak, sağlık işletmelerine, rekabet üstünlüğü sağlamak ve uzun vadede varlığını sürdürebilmelerinde önemli katkılar sağlayabilecektir. Ancak, sağlık kuruluşlarında çalışan hemşireler yoğun iş yükü, stresli ve aciliyet gerektiren faaliyetlerin yanı sıra pek çok trajedik ve travmatik olayları da birlikte yaşamaktadırlar. Hemşireler bu inişli çıkışlı duygular nedeniyle zaman zaman mutsuzluk, yorgunluk, umutsuzluk ve kimi zaman da tükenmişlik yaşarlar. Bu olumsuzluklar, hemşirelerin tıbbi hata yapmalarına ve görevlerini başarmada yetersizlikler yaşamasına neden olabilecektir. Özellikle iş yaşamında birçok risk faktörüyle karşılaşan, her koşulda zor durumda ve gereksinimi olan hastalara profesyonel bakım hizmeti sunan hemşireler için psikolojik sermayenin önemli bir kavram olduğu ifade edilebilir (Çam ve Büyükbayram, 2017: 118).

Bu bağlamda, hemşirelerin demografik özellikleri açısından psikolojik sermaye düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır? sorusundan hareketle, bu araştırmanın amacı, hemşirelerin demografik özelliklerinin (cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim düzeyi, İş deneyimi ve çalıştıkları bölüm) psikolojik sermaye düzeyleri açısından farklılık gösterip göstermediğini, farklılık var ise bu farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını analiz etmektir.

Araştırmacıların Nevşehir ilinde yaşaması nedeniyle, araştırma Nevşehir ilindeki özel hastanede çalışan hemşireler ile sınırlandırılmıştır. Araştırma sonuçlarının sektör temsilcilerine ve hastane yöneticilerine yararlı bilgiler sunacağı umulmaktadır.

1. PSİKOLOJİK SERMAYE

Pozitif örgütsel davranış kavramından türemiş olan psikolojik sermaye, bireyin pozitif psikolojik durumunu, gelişimini ifade eder (Met, 2010: 892). Luthans ve arkadaşları bu kavramın temel bir yapı olduğunu, performans ve arzu edilen iş tutumları ile ilişkili olduğunu ve geliştirilebileceğini ifade etmektedirler (Özkalp, 2009: 495).

Psikolojik sermayenin boyutları; (1) öz yeterlilik: mücadele gerektiren görevleri başarmak için gerekli çabayı sarf edebileceğine dair kendine güven duyma, (2) umut: başarmak için amaçlara giden yolları değiştirebilmek (3) dayanıklılık: sorun ve zorluklarla karşılaşınca başarılı olabilmek için güçlü durmak ve kendini toparlayabilmek ve (4) iyimserlik: şu anda ve gelecekte başarılı olacağına dair olumlu yüklemde bulunma olarak tanımlanmıştır (Luthans vd. 2008: 223).

Luthans ve Youssef (2004: 152)'a göre, psikolojik sermaye; özyeterlilik, umut, iyimserlik ve dayanıklılık olmak üzere dört boyutu şöyle açıklamaktadır:

Özyeterlilik; belirli sonuçları elde etmek için bilişsel kaynakları harekete geçirmek doğrultusunda bireyin kendi yetenek ve yetkinliğine olan inancı,

Umut; bireyin hedeflerini başarmak için iradeye ve başarıya götüren çeşitli yollara sahip olmasını,

Dayanıklılık; zorluklar, başarısızlıklar ve hatta bunaltıcı görünen olumlu değişimler karşısında kendine toplayabilme kapasitesini ve

İyimserlik; olumlu olayları içsel, sabit ve genel nedenlere bağlayan açıklama şekline sahip olmayı ifade eder.

2. DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER VE PSİKOLOJİK SERMAYE

Literatürdeki demografik özellikler açısından psikolojik sermaye düzeyleri arasındaki farklılıkları inceleyen araştırmaların bazılarının sonuçları aşağıda özetlenmiştir:

Yıldız ve Örucü (2016)'ye göre, bir kişinin kamu sektöründe çalışması ve dolayısıyla iş güvencesi düşüncesine sahip olması, kişinin psikolojik kaynaklarını olumlu etkilemektedir. İstanbul ilinde faaliyet gösteren kamu hastanelerindeki sağlık çalışanları üzerinde yapmış oldukları araştırmada; cinsiyet değişkeni açısından sağlık çalışanlarının psikolojik sermaye düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ancak, yaş, statü, eğitim, deneyim ve çalışma süresi değişkenleri açısından psikolojik sermaye düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuşlardır. Ayrıca araştırma sonuçlarına göre; genç olan çalışanların pozitif psikolojik sermaye düzeylerinin yaşça büyük olanlara göre daha düşük olduğunu, statüsü yüksek olanların statüsü düşük olanlara göre daha düşük düzeyde pozitif psikolojik sermayeye sahip olduklarını, eğitim düzeyi yüksek olanların eğitim düzeyi düşük olanlara göre daha düşük düzeyde pozitif psikolojik sermayeye sahip olduklarını, iş tecrübesi düşük olanların iş tecrübesi yüksek olan çalışanlara göre daha düşük düzeyde pozitif psikolojik sermayeye sahip olduklarını, çalışma süresi düşük olan çalışanların çalışma süresi yüksek olan çalışanlara göre daha düşük

düzyeyde pozitif psikolojik sermayeye sahip olduklarını ortaya koymuşlardır.

Heitler Lehoczky (2013), Budapeşte'deki bir iş kolejinde yeni mezun 216 öğrenci üzerinde yapmış olduğu araştırmada; erkeklerin gerek özyeterlilik gerekse toplam psikolojik sermaye düzeylerinin kadınlardan daha yüksek olduğunu, okul ücreti devlet tarafından desteklenenler ile kendi imkanları ile karşılayanlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığını, mezun olduktan sonra 3 ay içinde iş bulanların, 3 ay içinde iş bulamayanlara göre, psikolojik sermayenin alt boyutlarından öz-yeterlilik, umut ve dayanıklılık boyutunda yüksek düzeyde olduğunu ortaya koymuşlardır.

Büyükbeşe, Okun ve Çavuşoğlu (2018), Bingöl Üniversitesinde görev yapan 295 akademik ve idari personel üzerine yaptıkları araştırmada; cinsiyet değişkeni açısından öz-yeterlilik boyutunda erkek çalışanların genel psikolojik sermayesi ve öz yeterliliği bayan çalışanlara göre yüksek olduğunu, medeni durum açısından bakıldığında; evli personelin iyimserlik, öz yeterlilik ve genel psikolojik sermaye düzeylerini bekâr personele göre yüksek olduğunu, akademik personelin (eğitim düzeyi yüksek) öz yeterlilik ve genel psikolojik sermaye düzeyinin idari personele (eğitim düzeyi düşük) göre daha yüksek olduğunu, yaş değişkeni açısından; yaşlı olan çalışanların genel psikolojik sermayelerinin ve öz yeterliliklerinin genç çalışanlara göre daha yüksek olduğunu, iş deneyimi değişkeni açısından ise; iş tecrübesi fazla olan çalışanların öz yeterlilik düzeylerinin iş tecrübesi düşük olan çalışanlara göre daha fazla olduğunu tespit etmişlerdir.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırma yöntemi başlığı altında anket formunun oluşturulması, örneklem ve veri analiz yöntemleri ele alınmaktadır.

3.1 Anket Formunun Oluşturulması

Araştırmada veri toplama tekniği olarak anket tekniği kullanılmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde katılımcıların cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, İş deneyimi ve çalışmakta olduğu bölüm gibi demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır.

Psikolojik sermaye; Luthans vd. (2007) tarafından geliştirilen ölçek kullanılarak ölçülmüştür. Bu ölçek; özyeterlilik (6 madde), umut (6 madde), iyimserlik (6 madde) ve dayanıklılık (6 madde) olmak üzere dört boyuttan ve toplam 24 maddeden oluşmaktadır. 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

Cronbach's Alpha katsayıları ise şu şekildedir:

Toplam Psikolojik Sermaye: **0,955**.

Öz yeterlilik: **0,876** Umut: **0,853**

Dayanıklılık: **0,834** İyimserlik: **0,840**

3.2 Araştırmanın Hipotezleri

Literatürdeki araştırma sonuçlarından hareketle aşağıdaki hipotezler kurulmuştur.

H₁ Medeni durum değişkeni açısından psikolojik sermaye düzeyi arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₂ Yaş değişkeni açısından psikolojik sermaye düzeyi arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₃ Çalışma süresi değişkeni açısından psikolojik sermaye düzeyi arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₄ Çalışılan bölüm değişkeni açısından psikolojik sermaye düzeyi arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Cinsiyet ve eğitim durumu değişkenlerinde gruptaki katılımcı sayısı 30'un altında olduğundan, cinsiyet ve eğitim durumu değişkenleri ile ilgili hipotez kurulmamıştır.

3.3. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklemini Nevşehir ilinde sağlık hizmeti veren iki özel sağlık kuruluşunda çalışan hemşireler oluşturmaktadır. Araştırmanın yapıldığı dönemde söz konusu sağlık kuruluşlarında çalışan hemşire sayısı 80 olduğu tespit edilmiştir. Tam sayım yöntemi esas alınmış olup, 80 anket dağıtılmıştır. Geri dönen ve analizlere dâhil edilen anket sayısı 80'dir.

3.4 Verilerin Analizi

Veriler SPSS istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Hipotezleri test etmek amacıyla; öncelikle parametrik mi yoksa parametrik olmayan testlerin kullanılacağına karar vermek için verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi uygulanmıştır. K-S testi sonucu aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1: Kolmogorov-Smirnov Testi Sonucu

One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test		TopPsyCap
N		80
Normal Parameters^{a,b}	Mean	4,0529
	Std. Deviation	,68740
Most Extreme Differences	Absolute	,189
	Positive	,108
	Negative	-,189
Kolmogorov-Smirnov Z		1,695
Asymp. Sig. (2-tailed)		,006
a. Test distribution is Normal.		
b. Calculated from data.		

Tablo 1’de görüldüğü üzere anlamlılık katsayısı $p=0,006<0,05$ olduğundan verilerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Veriler normal dağılım göstermediğinden bağımsız değişkenler (demografik özellikler) açısından çalışanların psikolojik sermaye düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için parametrik olmayan **Manny-Whitney U** testi uygulanmıştır. Bağımsız değişkenlerdeki grup sayısı ikiden fazla olan değişken olmadığından **Kruskal Wallis** testi yapılmamıştır.

4.ARAŞTIRMA BULGULARI

4.1 Katılımcıların Demografik Özellikleri ile İlgili Bulgular

Araştırma kapsamında değerlendirilen çalışanların demografik özellikleri Tablo 2’ de verilmiştir.

Tablo 2. Anketi Cevaplayan Çalışanların Demografik Özellikleri						
Özellikler		f	%	Özellikler	F	%
Cinsiyet				Medeni Durum		
Erkek		4	5,0	Evli	39	48,8
Kadın		73	91,3	Bekâr	41	51,3
Yaş				Eğitim Düzeyi		
18-24 yaş arası	yaş	36	45,0	Lise	62	78,5
25 yaş ve üzeri		44	55,0	Önlisans	11	13,9
Çalışma süresi				Lisans	4	5,1
4 yıldan az		33	41,3	Lisansüstü	2	2,5
5 yıl ve daha fazla		47	58,8	Çalışmakta Olduğunuz Bölüm		
				Özel Üniteler	37	46,3
				Klinik Hizmetler	43	53,8

n= 80

Tablo 2'deki çalışanların demografik özellikleri ile ilgili araştırma sonuçları incelendiğinde; katılımcıların % 5,0'ın erkek, %91,3'ünün kadın olduğu görülmektedir. Medeni durum açısından bakıldığında %48,8'inin evli, %51,3'ünün bekâr olduğu; Yaş aralığı dağılımı açısından incelendiğinde ise; % 45,0'ının 18-24 yaş arasında, %55,0'nun 25 yaş ve üzerinde olduğu görülmüştür.

Anketi cevaplayan çalışanların %78,5'nin lise, % 13,9'unun ön lisans, %5,1'nin Lisans ve %2,5'nin Lisansüstü okul eğitimine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Çalışanların söz konusu özel hastanelerde iş deneyimi açısından değerlendirildiğinde %41,3'ünün 4 yıldan az, %58,8'nin 5 yıl ve daha fazla süre ile çalışıldığı görülmüştür. Araştırmaya katılan çalışanların çalışmakta olduğu bölüm açısından değerlendirme yapıldığında %46,3'ünün ameliyathane-yoğun bakım gibi özel ünitelerde çalıştığı, %53,8'nin ise klinik hizmetlerde çalıştığı görülmüştür.

4.2 Farklılık Analizi Sonuçları

Katılımcıların demografik özelliklerinden cinsiyet ve eğitim değişkenlerinde gruplardaki katılımcı sayısı 30'un altında olması nedeniyle, cinsiyet ve eğitim durumu değişkenleri ile ilgili farklılık analizleri uygulanmamıştır.

Katılımcıların medeni durum bağımsız değişkeni açısından psikolojik sermaye (ve alt boyutları) düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymak amacıyla Manny-Whitney U testi uygulanmıştır.

Tablo 3. Psikolojik Sermaye Konusundaki Medeni Durum Değişkenine Göre Mann-Whitney U Sonuçları						
Psikolojik Sermaye ve Alt Boyutları	Mann-Whitney U					
	Medeni Durum	Sıra Numaralı Ortalamaları	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	P
Psikolojik Sermaye	Evli	40,78	788,500	1649,500	-0,106	0,916
	Bekar	40,23				
Özyeterlilik	Evli	41,24	770,500	1631,500	-0,281	0,779
	Bekar	39,79				
Ümit	Evli	39,04	742,500	1522,500	-0,555	0,579
	Bekar	41,89				
Dayanıklılık	Evli	40,23	789,000	1569,000	-0,101	0,919
	Bekar	40,76				
İyimserlik	Evli	42,62	717,000	1578,000	-0,798	0,425

Tablo 3'deki veriler incelendiğinde, medeni durum değişkeni açısından psikolojik sermaye ($p=0,916>0,05$) ve alt boyutları olan özyeterlilik

($p=0,779>0,05$), umut ($p=0,579>0,05$), dayanıklılık ($p=0,919>0,05$), iyimserlik ($p=0,425>0,05$) arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, H1 desteklenmemiştir.

Katılımcıların yaş bağımsız değişkeni açısından psikolojik sermaye (ve alt boyutları) düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymak amacıyla Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

Tablo 4. Psikolojik Sermaye Konusundaki Yaş Değişkenine Göre Mann-Whitney U Sonuçları						
Psikolojik Sermaye ve Alt Boyutları	Mann-Whitney U					
	Yaş	Sıra Numaralı Ortalamaları	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	P
Psikolojik Sermaye	18-24 yaş arası	37,29	676,500	1342,500	-1,118	0,263
	25 yaş ve üzeri	43,13				
Özyeterlilik	18-24 yaş arası	35,25	603,000	1269,000	-1,837	0,066
	25 yaş ve üzeri	44,180				
Umut	18-24 yaş arası	39,86	769,000	1435,000	-0,225	0,822
	25 yaş ve üzeri	41,02				
Dayanıklılık	18-24 yaş arası	39,49	755,500	1421,500	-0,354	0,723
	25 yaş ve üzeri	41,33				
İyimserlik	18-24 yaş arası	37,29	676,500	1342,500	-1,122	0,262
	25 yaş ve üzeri	43,13				

Tablo 4'deki veriler incelendiğinde, yaş değişkeni açısından psikolojik sermaye ($p=0,263>0,05$) ve alt boyutları olan özyeterlilik ($p=0,066>0,05$), umut ($p=0,822>0,05$), dayanıklılık ($p=0,723>0,05$), iyimserlik ($p=0,262>0,05$) arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, H2 desteklenmemiştir.

Katılımcıların iş deneyimi bağımsız değişkeni açısından psikolojik sermaye (ve alt boyutları) düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymak amacıyla Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

Tablo 5. Psikolojik Sermaye Konusundaki İş Deneyimi Değişkenine Göre Mann-Whitney U Sonuçları						
Psikolojik Sermaye ve Alt Boyutları	Mann-Whitney U					
	İş Deneyimi	Sıra Numaralı Ortalamaları	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	P
Psikolojik Sermaye	4 yıldan az	42,03	725,000	1853,000	-0,494	0,621
	5 yıl ve daha fazla	39,43				
Özyeterlilik	4 yıldan az	41,94	728,000	1856,000	-0,467	0,641
	5 yıl ve daha fazla	39,49				
Umut	4 yıldan az	43,02	692,500	1820,500	-0,821	0,412
	5 yıl ve daha fazla	38,73				
Dayanıklılık	4 yıldan az	39,91	756,000	1317,000	-0,191	0,848
	5 yıl ve daha fazla	40,91				
İyimserlik	4 yıldan az	41,33	748,000	1876,000	-0,270	0,787
	5 yıl ve daha fazla	39,91				

Tablo 5'deki veriler incelendiğinde, iş deneyimi değişkeni açısından psikolojik sermaye ($p=0,621 > 0,05$) ve alt boyutları olan özyeterlilik ($p=0,641 > 0,05$), umut ($p=0,412 > 0,05$), dayanıklılık ($p=0,848 > 0,05$), iyimserlik ($p=0,787 > 0,05$) arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, H3 desteklenmemiştir.

Katılımcıların çalıştıkları bölüm bağımsız değişkeni açısından psikolojik sermaye (ve alt boyutları) düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ortaya koymak amacıyla Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

Tablo 6. Psikolojik Sermaye Konusundaki Bölüm Değişkenine Göre Mann-Whitney U Sonuçları						
Psikolojik Sermaye ve Alt Boyutları	Mann-Whitney U					
	Bölüm	Sıra Numaralı Ortalamaları	Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	P
Psikolojik Sermaye	Özel Üniteler	41,59	755,000	1701,000	-0,391	0,696
	Klinik Hizmetler	39,56				
Özyeterlilik	Özel Üniteler	40,69	788,500	1734,500	-0,068	0,946
	Klinik Hizmetler	40,54				
Umut	Özel Üniteler	41,91	743,500	1689,500	-0,508	0,612
	Klinik Hizmetler	39,29				
Dayanıklılık	Özel Üniteler	43,00	703,000	1649,000	-0,896	0,370
	Klinik Hizmetler	38,35				
İyimserlik	Özel Üniteler	43,23	694,500	1640,500	-0,979	0,327
	Klinik Hizmetler	38,15				

Tablo 6'deki veriler incelendiğinde, çalışılan bölüm değişkeni açısından psikolojik sermaye ($p=0,696 > 0,05$) ve alt boyutları olan

özyeterlilik ($p=0,946>0,05$), umut ($p=0,612>0,05$), dayanıklılık ($p=0,370>0,05$), iyimserlik ($p=0,327>0,05$) arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, H4 desteklenmemiştir.

SONUÇ

Bu çalışmada Nevşehir ilindeki özel hastanede çalışan hemşireler örnekleminde çalışanların demografik özellikleri açısından psikolojik sermaye düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı anket tekniği ile oluşturulan veri setinden hareketle analiz edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre; hemşirelerin medeni durum, yaş, İş deneyimi ve çalışılan bölüm değişkenleri açısından psikolojik sermaye ve alt boyutları olan özyeterlilik, umut, dayanıklılık ve iyimserlik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Literatürteki araştırma sonuçlarına bakıldığında; yaş, statü, eğitim ve iş deneyimi değişkenleri açısından Yıldız ve Örucü (2016), Heitler Lehoczky (2013) ve Büyükbeşe, Okun ve Çavuşoğlu (2018), araştırma bulguları ile tutarlı olmayan sonuçlar elde edilmiştir.

Benzer şekilde cinsiyet değişkeni açısından da, Heitler Lehoczky (2013) ve Büyükbeşe, Okun ve Çavuşoğlu (2018) araştırma bulguları ile tutarlı olmayan sonuçlar elde edilmiştir. Diğer yandan Yıldız ve Örucü (2016)'nın araştırma sonuçları ile cinsiyet değişkeni açısından benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Bu araştırma, Nevşehir ilinde faaliyet gösteren özel hastanelerde çalışan hemşireler ile sınırlandırılmıştır. Bu araştırma sonuçları diğer sektörler örneğinde gerçekleştirilecek çalışmalar için yol gösterici bulgular sunabilir. Bu bulguların diğer sektörlerle geçerli olup olmadığı söz konusu sektörlerde yapılacak çalışmalar sonucunda elde edilen bulgularla karşılaştırılması sonucunda görülebilir. Gelecekte bu tür çalışmaların farklı sektörlerde, farklı kültürlerde ve farklı gelişmişlik düzeyine sahip olan ülkelerde yapılması faydalı olabilir.

KAYNAKÇA

Büyükbeye T. Okun O. Çavuşoğlu S.(2018) Üniversite Çalışanlarının Psikolojik Sermaye Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Bingöl Üniversitesi Örneđi, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl-10 -Sayı 2, ss:1-14

Çam O. Büyükbayram A. (2017) Hemşirelerde Psikolojik Dayanıklılık ve Etkileyen Faktörler, *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi - Journal of Psychiatric Nursing*, 8(2):118–126.

Heitler Lehoczky M. (2013) The Socio-Demographic Correlations of Psychological Capital, *European Scientific Journal*, vol.9, No.29 pp: 34-39

Met, Ö. L. (2010). “Pozitif Psikolojinin Örgütsel Davranışın Gelişmesi Üzerinde Etkileri ve Psikolojik Sermaye Kavramı”, 18. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, Çukurova Üniversitesi, Adana, 20-22 Mayıs, ss: 889-895.

Luthans, Fred; Norman, M. Steven; Avolio, J. BrujeandAvey, B. James (2008). “The Mediating Role of Psychological Capital in the Supportive Organizational Climate Employee Performance Relationship”, *Journal of Organizational Behavior*, Vol: 29, pp: 219-238.

Luthans, Fred and Youssef, Carolyn M. (2004), Human, Social, and now Positive Psychological Capital Management: Investing in People for Competitive Advantage, *Organizational Dynamics*, Vol: 33, No: 2, pp: 143-160.

Özkalp, Enver (2009), Örgütsel Davranışta Yeni Bir Boyut: Pozitif (Olumlu) Örgütsel Davranış Yaklaşımı ve Konuları”, 17. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, 21-23 Mayıs: ss: 491-495

Yıldız H. Örucü E. (2016), Sağlık Sektörü Çalışanlarının Pozitif Psikolojik Sermaye Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi - Cilt:14 Sayı:1 ss: 269-280, Doi: <http://dx.doi.org/10.11611/JMER817>